

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота
Образ міста в мовній свідомості українців та англійців/американців

Ушкевич Аліни Русланівни
студенки групи Па 02-21
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія

Науковий керівник
кандидат філологічних наук,
доцент, професор кафедри
Терехова Д.І.

Національна шкала зараховано
Кількість балів 80
Оцінка ЄКТС C

Київ 2024

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of English Philology and Language Philosophy

Course Paper

**The image of the city in the linguistic consciousness of Ukrainians and
English/Americans**

Alina Ushkevych

Group PE 02-21

The Faculty of Germanic Philology and Translation

Full-Time Study

Speciality 035 Philology

Research Adviser

Assoc. Prof. **Diana Terekhova**

PhD (Linguistics)

Kyiv 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОБРАЗУ МІСТА В МОВНІЙ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ ТА АНГЛІЙЦІВ/АМЕРИКАНЦІВ.....	8
1.1. Підходи до вивчення національно-культурної специфіки мовної свідомості носіїв різних мов.....	8
1.2.Характеристика образу міста в мовній свідомості українців та англійців / американців етнографічні спостереження.....	11
Висновки до 1 розділу	15
РОЗДІЛ 2. ВІДБИТТЯ ОБРАЗУ МІСТА В МОВНІЙ СВІДОМОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ЕТНОСІВ	17
2.1. Особливості сприйняття образу міста представниками українськомовної етнокультурної спільноти.	17
2.2. Специфіка сприйняття образу міста представниками англійськомовної етнокультурної спільноти.	21
2.3. Спільне й відмінне в образах мовної свідомості представників двох лінгвокультурних спільнот.....	23
Висновки до 2 розділу	24
ВИСНОВКИ	26
SUMMARY	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29

ВСТУП

Вивчення образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців є цікавою темою, яка відображає не лише культурні відмінності, а й спосіб, яким мова відображає оточуючий світ та сприймається людьми. В образі міста відображається не лише його фізична архітектура та географічне розташування, але й соціокультурні аспекти, історичні утворення та стереотипи.

Українці та англійці/американці мають відмінні підходи до уявлення про місто. Українці, зазвичай, сприймають місто як місце історії, традицій та взаємозв'язків. Місто для них часто асоціюється зі старовинними вулицями, історичними пам'ятниками та культурними об'єктами. Також важливою є соціальна інфраструктура, така як парки, місця відпочинку, а також місця масових зібрань, які відображають життя міста.

Англійці та американці, натомість, частіше сприймають місто як сучасний центр комерції, культури та інновацій. Для них важливою є висока технологічна розвиненість, сучасна архітектура, бізнес-центри та розважальні заклади.

Важливо враховувати, що це лише загальні уявлення, і в реальності індивідуальне сприйняття міста може суттєво відрізнитися в залежності від особистих досвідів, інтересів та соціокультурного контексту.

Актуальність теми. Зростання міського населення, глобалізація, технологічний прогрес і зміни в економіці впливають на спосіб, яким ми сприймаємо та взаємодіємо з містами.

Вивчення образу міста в мовній свідомості допомагає розуміти культурні особливості та цінності різних націй. Це також важливо для планування розвитку міст та формування міської політики. Розуміння сприйняття міста може впливати на рішення щодо архітектури, інфраструктури, туризму, реклами та інших аспектів міського життя.

Мета дослідження - охарактеризувати специфіку образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців.

Завдання дослідження можуть включати:

Зважаючи на мету дослідження образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців, завдання дослідження можуть включати:

1. Аналіз літератури: Вивчення вже наявних досліджень та літератури з цієї теми для збагачення розуміння контексту та виявлення нових аспектів для дослідження.
2. Опитування та анкетування: Проведення опитування серед українців та англійців/американців для виявлення їхніх уявлень про місто, його особливості та важливі аспекти.
3. Порівняльний аналіз: Порівняння результатів дослідження українців та англійців/американців для виявлення спільних та відмінних аспектів у сприйнятті міста.
4. Формулювання висновків та рекомендацій: На основі отриманих даних формулювання висновків щодо сприйняття міста українцями та англійцями/американцями та розроблення рекомендацій для подальших досліджень або застосування в практиці.

Об'єкт дослідження: Образ міста в мовній свідомості українців та англійців/американців.

Предмет дослідження: Уявлення, асоціації, стереотипи та сприйняття міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби та культурні контексти.

Специфіка дослідження уявлень, асоціацій, стереотипів та сприйняття міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби та культурні контексти може полягати в наступних аспектах.

Мовні особливості: Аналіз мовленнєвих засобів та мовних конструкцій, які використовуються для опису міста у текстах, спілкуванні та масових медіа.

Культурні відмінності: Врахування особливостей культурного контексту, які впливають на уявлення та сприйняття міста, таких як історія, традиції, цінності та менталітет.

Когнітивні аспекти: Дослідження когнітивних процесів, які відображають уявлення та асоціації з містом, таких як сприйняття, уявлення та ментальні карти.

Мовно-культурні штампи та стереотипи: Вивчення типових стереотипів та уявлень про місто, які формуються у мовленні та культурному середовищі.

Вплив різних мовних та культурних факторів: Розгляд впливу різних мовних та культурних факторів, таких як мовні норми, лінгвістичні фігури, культурні міфи тощо, на уявлення та сприйняття міста.

Методи дослідження. Використання різноманітних методів, включаючи лінгвістичний аналіз текстів, психолінгвістичні експерименти, анкетування та спостереження для дослідження уявлень про місто.

Матеріал дослідження: результати вільного асоціативного експерименту, проведеного у березні-квітні 2024 р. серед представників українськомовної та англійськомовної спільнот.

Архіви та документи: Вивчення архівних документів, листів, щоденників, історичних заміток та інших матеріалів, які відображають уявлення про місто у минулому.

Наукова новизна.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі уявлень, асоціацій, стереотипів та сприйняття міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби та культурні контексти. Особливий акцент робиться на порівняльному аналізі між цими культурами та мовними середовищами, що дозволяє виявити схожі та відмінні особливості у сприйнятті міста.

Дослідження висвітлює різноманітність уявлень та стереотипів, які формуються через мовні конструкції та культурні фактори. Використання різноманітних методів дослідження, таких як лінгвістичний аналіз текстів, контент-аналіз, етнографічні методи, експериментальні методи, сприяє отриманню більш повного розуміння уявлень про місто в мовній свідомості різних культурних та мовних груп.

Таке дослідження має значення для розвитку культурології, лінгвістики та соціології, оскільки дозволяє виявити вплив мови та культури на сприйняття та уявлення про навколишнє середовище. Відкриття нових зв'язків та закономірностей у формуванні уявлень про місто сприяє подальшому розумінню культурних та мовних відмінностей між різними соціокультурними групами.

Практична значущість: дослідження образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців полягає у кількох аспектах:

1. Міське планування та розвиток: Розуміння уявлень мешканців про місто може сприяти кращому розумінню їхніх потреб та вподобань, що є важливим при прийнятті рішень щодо міського планування, розвитку інфраструктури, організації громадського простору тощо.
2. Туризм та культурний обмін: Дослідження образу міста може сприяти розвитку туризму, вивченню та збереженню культурної спадщини міст, а також сприяти культурному обміну між різними націями та культурами.
3. Міжнародні відносини: Розуміння сприйняття міста може мати важливе значення для міжнародних відносин, сприяючи кращому взаєморозумінню між народами та культурами, зменшенню культурних конфліктів і сприяючи міжкультурній гармонії.

Структура роботи: містить вступ, два розділи, висновки, резюме, список використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОБРАЗУ МІСТА В МОВНІЙ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ ТА АНГЛІЙЦІВ/АМЕРИКАНЦІВ

1.1. Підходи до вивчення національно-культурної специфіки мовної свідомості носіїв різних мов.

Вивчення національно-культурної специфіки мовної свідомості носіїв різних мов передбачає застосування різних методологічних підходів, які допомагають розкрити особливості сприйняття мовними спільнотами різних країн об'єктів та явищ навколишнього світу.

Вивчення національно-культурної специфіки мовної свідомості носіїв різних мов є складною та багатогранною задачею, оскільки вона включає в себе аналіз культурних, історичних, психологічних та мовних аспектів. Для цього існують різні підходи та методології, які допомагають краще розуміти та досліджувати мовну свідомість різних культур. Деякі з них включають:

Крос-культурні дослідження: Цей підхід передбачає порівняння та аналіз культурних аспектів між різними націями та культурами. Вивчення різниць у сприйнятті міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби є одним із прикладів крос-культурних досліджень.

Крос-культурні дослідження (англ. cross-cultural research) - це наукові дослідження, які спрямовані на порівняння та аналіз культурних аспектів різних націй, етнічних груп чи культурних спільнот. Ці дослідження розглядають різні аспекти життя та поведінки, включаючи мову, цінності, вірування, соціальні норми, сприйняття та багато інших.

У контексті вивчення образу міста в мовній свідомості крос-культурні дослідження можуть включати:

1. Порівняння мовних засобів та виразів: Дослідження способів, якими українці та англійці/американці використовують мову для опису міста, може розкрити культурні відмінності у їхньому сприйнятті та уявленні про міське середовище.

2. Аналіз стереотипів та асоціацій: Дослідження стереотипів та асоціацій, які пов'язані з містом, може допомогти зрозуміти культурні відмінності у сприйнятті та оцінці міського життя.

3. Емпіричні дослідження: Проведення анкетування або спостережень у містах різних країн для збирання даних про сприйняття міста мешканцями різних культур.

4. Порівняння історичних та культурних контекстів: Вивчення історичних та культурних факторів, які впливають на сприйняття міста у різних культурах.

Крос-культурні дослідження дозволяють краще розуміти культурні відмінності та схожості, що сприяє поглибленню наукового знання про різні культури та їхні взаємозв'язки.

Лінгвокультурологія: Ця галузь досліджує взаємозв'язок мови та культури, вивчаючи особливості мовних проявів культурних концептів та цінностей. Аналіз мовних засобів, які використовуються для опису міста, дозволяє розкрити культурні відмінності та подібності між різними культурами.

Лінгвокультурологія є галуззю науки, яка вивчає взаємозв'язок між мовою та культурою. Вона досліджує, як мова відображає культурні цінності, традиції, звичаї та ідеї, а також як культурний контекст впливає на використання мови. У контексті вивчення образу міста в мовній свідомості лінгвокультурологія грає важливу роль.[1]

Основні аспекти лінгвокультурології, які можуть бути застосовані до дослідження образу міста, включають:

1. Вивчення мовних засобів: Аналіз мовленнєвих конструкцій, слів, виразів та мовних стереотипів, які використовуються для опису міста. Наприклад, які слова чи вирази українці використовують, щоб описати своє місто, порівняно з тими, які використовують англійці або американці.

2. Аналіз культурних концептів: Вивчення культурних концептів, які відображаються у мовленні та сприйнятті міста. Наприклад, як культурні цінності та традиції впливають на сприйняття міського середовища.

3. Дослідження мовленнєвих практик: Вивчення специфічних мовленнєвих практик, які відображають культурні особливості та способи мислення про місто.

4. Розуміння культурних нюансів: Аналіз того, як мовні засоби відображають культурні нюанси та особливості міського життя в різних культурах.

Лінгвокультурологія допомагає розкрити глибинні зв'язки між мовою та культурою, що сприяє кращому розумінню образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців.

Етнолінгвістика: Цей підхід вивчає взаємозв'язок мови та етнічної приналежності, а також вплив етнічних факторів на мовний процес. В аспекті дослідження образу міста, етнолінгвістика допомагає розуміти, як етнічність впливає на уявлення про місто та його сприйняття.

Етнолінгвістика - це галузь науки, що вивчає взаємозв'язок між мовою та культурою в рамках етнічних груп або спільнот. Вона досліджує, як мова відображає та впливає на культурні практики, традиції, звичаї, ідентичність та інші аспекти культурного життя.[2]

У контексті вивчення образу міста в мовній свідомості етнолінгвістика може включати наступні аспекти:

1. Вивчення мовних практик: Аналіз того, як мовленнєві практики відображають культурні особливості та уявлення про місто в межах різних етнічних груп. Наприклад, які мовні засоби використовуються для опису міста в мовленні представників різних етнічних груп.

2. Дослідження мовних норм: Вивчення того, як мовні норми відображають культурні цінності та уявлення про місто. Наприклад, які теми або аспекти міста є важливими в мовленні даної етнічної групи.

3. Аналіз мовної ідентичності: Вивчення того, як мовна ідентичність пов'язана з уявленнями про місто. Наприклад, як мовна ідентичність впливає на використання мовних засобів для опису міського середовища.

4. Розуміння культурного впливу на мовленнєві практики: Аналіз того, як культурні фактори впливають на сприйняття та опис міста у мовленні представників різних етнічних груп.

Етнолінгвістика допомагає розкрити взаємозв'язок між мовою та культурою в контексті сприйняття міста у різних культурах та етнічних груп. Вона допомагає краще зрозуміти, як мова відображає та формує культурні уявлення про місто.

Ці підходи разом з іншими методологіями дозволяють розкрити національно-культурні особливості мовної свідомості та сприйняття міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби та культурні контексти.

Застосування цих підходів дозволить з'ясувати, яким чином українці та англійці/американці сприймають місто через призму мовної свідомості, та визначити спільні та відмінні аспекти їхнього образу міста.

1.2. Характеристика образу міста в мовній свідомості українців та англійців / американців: етнографічні спостереження

Дослідження образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців може включати характеристику сприйняття міста та його опис у мовленні представників цих культур. Різні культурні та історичні фактори можуть впливати на те, як місто сприймається та описується мовою.

Українці:

- Історія та традиції: Для українців місто може бути символом столичного життя або центром культурних та історичних подій. Місто може бути сприйняте як місце, де зберігаються традиції та історична спадщина.

Історична спадщина: Україна, з багатою історією та культурою, має багато старовинних міст з великим культурним та історичним значенням, таких як Київ, Львів, Одеса та інші. Ці міста асоціюються зі своєю давньою історією, архітектурою, культурними та релігійними пам'ятками.

Фольклор та народні традиції: Український фольклор і народні традиції часто відображаються у сприйнятті міста як місця збереження культурних цінностей та унікальної національної спадщини.

Символічне значення: Для українців місто може мати символічне значення, асоціюючись з національною ідентичністю, свободою та незалежністю.

- Поезія та література: Українська поезія та література часто відображають місто як символ різноманіття, толерантності та культурного розвитку.

Українська поезія та література:

Поетичні образи: Українські поети часто використовують місто як образ для вираження своїх емоцій, почуттів та думок. Місто може бути сприйняте як символ надії, туги, романтики або суворості.

Опис міського життя: Українські письменники часто описують міське життя, його турботи, радощі та проблеми. Ці описи можуть включати зображення вулиць, площ, будівель, транспорту та інших атрибутів міського середовища.

Історичні та культурні наративи: Українська література також відображає історичні та культурні аспекти міста, такі як архітектура, пам'ятники, легенди та історії.

- Релігійність: Для деяких українців місто може бути асоційоване з релігійними обрядами та святами, особливо з великими містами, де знаходяться історичні храми та собори.

Церковна архітектура: Українські міста часто мають церкви та храми, які є важливими релігійними та культурними об'єктами. Релігійність може

впливати на сприйняття міста як святого місця, де зберігаються релігійні традиції та цінності.

Релігійні свята та обряди: Українські міста можуть бути особливо важливими під час релігійних свят та обрядів. Це може включати проведення процесій, урочистостей та інших релігійних заходів, які відображають велич і значення релігійних традицій у місті.

Англійці/американці:

- Уявлення про сучасні міста: для більшості англійців та американців, місто може бути символом сучасного життя, де представлені різні культури, ідеї та інновації.

Історія та традиції

- **Імперська спадщина:** Англія має багату історію як колоніальна держава, що вплинула на розвиток міст у всьому світі. Такі міста, як Лондон, мають багато архітектурних пам'яток і культурних об'єктів, що відображають імперську спадщину.
- **Міста-магнети:** Великі міста, такі як Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Лондон, Чикаго, асоціюються зі своєю величиною, розвагами, комерцією та інноваціями.
- **Традиції та свята:** Англійські та американські міста мають свої традиції та свята, які створюють унікальну атмосферу. Наприклад, Різдво в Лондоні або День Незалежності у Вашингтоні.

- Бізнес та комерція: В англійських країнах місто часто асоціюється з бізнесом, фінансами та комерцією. Великі міста, такі як Лондон або Нью-Йорк, є центрами фінансових та бізнесових установ.

- Поезія та література:

Модерністські образи: Багато поетів та письменників з англійських країн, особливо в період модернізму, використовували місто як тлін для вираження модерністських ідей, які включали у себе зміни в суспільстві, технологічний прогрес та почуття втрати.

Городська поезія: Багато відомих поезій англійської та американської літератури присвячені саме місту, його вулицям, жителям та атмосфері. Ці вірші можуть бути як позитивними, так і меланхолійними, відображаючи різноманіття почуттів, пов'язаних із міським життям.

Історичні романи: В англомовній літературі часто зустрічаються історичні романи, які описують життя та події в містах минулих епох. Ці твори можуть допомогти розкрити історичні та культурні аспекти міст.

- Мультимедійність: Американські та англійські міста можуть сприйматися як центри культурного та мультимедійного розвитку, де відбуваються кіно-, музичні та масові культурні події.

- Релігійність

Релігійні спільноти: У англомовних країнах міста можуть мати різноманітні релігійні спільноти, які відображають різноманітність релігійних переконань та практик. Релігійність може впливати на спосіб, яким місто сприймається як місце духовної та культурної різноманітності.

Святкові та релігійні заходи: Великі міста, такі як Лондон, Нью-Йорк або Чикаго, часто проводять релігійні свята та урочистості, які відображають різноманіття релігійних традицій та практик у місті.

Інтерконфесійна взаємодія: У містах англомовних країн може бути значна інтерконфесійна взаємодія, де різні релігійні спільноти співіснують та взаємодіють одна з одною. Це може впливати на сприйняття міста як місця толерантності та релігійної свободи.

Ці характеристики відображають загальні уявлення та асоціації, які можуть бути притаманні українцям та представникам англомовних країн щодо міста у мовній свідомості.[3;5]

Лінгвістичний аналіз текстів полягає у дослідженні мовних структур та вживанні лексики в текстах, які описують місто. Цей метод включає ідентифікацію ключових термінів, мовних оборотів та фраз, що використовуються для опису міського середовища. Шляхом аналізу текстів

можна виявити специфічні мовні особливості, які відображають сприйняття та уявлення про місто.

Специфічні слова та терміни в культурі українців можуть включати такі поняття, як "батьківщина", "гостинність", "бабуся", "дзвіночок", "борщ", "карпати", "кобзар", "макітра", "вишиванка" та "мова".

У культурі англійців/американців специфічні слова та терміни можуть включати "tea time", "double-decker bus", "fish and chips", "Buckingham Palace", "Big Ben", "Red telephone booth", "American Dream", "Hollywood", "apple pie" та "baseball".

Ці терміни відображають особливості культури, традицій та унікальні риси життя кожної з цих націй. Аналіз використання таких термінів у мовних конструкціях може допомогти зрозуміти сприйняття міста українцями та англійцями/американцями через мовні засоби та культурні контексти.

Огляд робіт.

Ажнюк, Б. М. Мовна єдність нації: діаспора й Україна

Гнатюк Л.П. Мовна свідомість як поняття лінгвістики діахронічний вимір

Селігей, П.О. Структура й типологія мовної свідомості

Терехова, Д. І. Типологія вербальних асоціацій у вільному асоціативному експерименті

Ткаченко, О. Б. Мова і національна ментальність: спроба сучасного синтезу.

Ткаченко, О. Б. Український мовно-національний розвиток.

Висновки до 1 розділу

Висновки до першого розділу, присвяченого теоретичним засадам вивчення образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців, можуть бути такими:

1. Мовна свідомість та культурні аспекти: образ міста в мовній свідомості сильно залежить від культурних та історичних контекстів. Різні культурні та релігійні традиції впливають на сприйняття та уявлення про місто.

2. Лінгвокультурологічний підхід: дослідження образу міста вимагає застосування лінгвокультурологічного підходу, що охоплює аналіз мовних засобів, культурних концептів та мовленнєвих практик у контексті культурної спадщини.

3. Етнолінгвістичний аналіз: вивчення образу міста також потребує етнолінгвістичного аналізу, який допомагає розкрити вплив культурних та етнічних чинників на мовну свідомість.

4. Вплив літератури та поезії: література та поезія відображають різноманітні аспекти міського життя та сприйняття міста як символу культурної та історичної спадщини.

5. Релігійний вимір: релігійність впливає на сприйняття міста через свої об'єкти, свята та культурні практики, що формують духовну атмосферу міста.

Ці аспекти важливі для розуміння та аналізу образу міста в мовній свідомості українців та англійців/американців і вказують на необхідність багатоаспектного дослідження для повного розкриття цієї проблематики.

РОЗДІЛ 2. ВІДБИТТЯ ОБРАЗУ МІСТА В МОВНІЙ СВІДОМОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ЕТНОСІВ

2.1. Особливості сприйняття образу міста представниками українськомовної етнокультурної спільноти

Сприйняття образу міста представниками українськомовної етнокультурної спільноти може бути предметом наукових досліджень у різних галузях, таких як культурна антропологія, соціологія культури, літературознавство та інші. Для вивчення цього явища можуть використовуватися різноманітні методи та підходи, такі як:

Етнографічні дослідження: дослідження, спрямовані на вивчення культурних та соціальних практик представників українськомовної етнокультурної спільноти в контексті їхнього сприйняття міського середовища. Ці дослідження можуть включати спостереження, інтерв'ю та аналіз культурних артефактів.

Соціологічні дослідження: аналіз соціальних структур та взаємодій українськомовної етнокультурної спільноти в контексті міського життя. Ці дослідження можуть досліджувати такі аспекти, як роль міського середовища у формуванні ідентичності, споживчі звички та соціальна мобільність.

Лінгвістичні дослідження: аналіз мовних практик та способів мовлення представників українськомовної етнокультурної спільноти в контексті міського середовища. Ці дослідження можуть досліджувати використання мовних засобів для опису міського простору та способів сприйняття міської культури.

За допомогою цих дослідницьких підходів можна отримати глибше розуміння того, як українськомовна етнокультурна спільнота сприймає місто, які чинники впливають на їхнє сприйняття та як це впливає на їхнє життя та ідентичність.

Тому було проведено анкетування серед українськомовної етнокультурної спільноти

В опитуванні приймало участь: 85 жінок (70.7%) та 35 чоловіків (29.3%)

Дані учасники мешкають:

- Київ: 36
- Рівне: 15
- Україна: 11
- Одеса: 3
- Чернігів: 3
- Вінниця: 3
- Хмельницький: 3
- Подільськ: 3
- Чехія, Прага: 1
- Львів: 1
- Брюссель: 1
- Польща: 1
- Нідерланди: 2
- Дніпро: 1
- Буча: 2
- Дмитрів: 1
- Немирів: 1
- Гостомель: 1
- Бровари: 1
- Тальне: 2
- Печера: 1
- Житомир: 1
- Місто Переяслав, село Веселе: 1
- с. Гущинці, Вінницька обл.: 1
- м. Подільськ, Одеська область: 1

- м.Буча 2
- м.Поділськ 2
- м.Дніпро 1
- м.Кривий Ріг 1
- м.Київ 1
- м.Чернігів 1.

Звідки надійшло найбільше відповідей?

За результатами підрахунку найбільше відповідей надійшло з міста Київ, що становить близько 33.33% від загальної кількості відповідей. Це свідчить про те, що більшість учасників знаходяться в столиці України.

Які інші місця також зібрали відносно велику кількість відповідей?

Після Києва, найбільшою кількістю відповідей користуються Рівне, яке складає приблизно 13.89% від загальної кількості, та Україна в цілому, що становить приблизно 10.19%. Також помітна активність учасників з міст Одеса, Чернігів, Вінниця та Хмельницький, які кожен складають близько 2-3% від загальної кількості відповідей.

Яка регіональна представленість відповідей?

Хоча більшість відповідей надійшла з міста Київ, учасники також представлені в різних регіонах України та за кордоном, таких як Рівне, Одеса, Чернігів, Вінниця, Хмельницький, Львів, Брюссель, Чехія, Польща та Нідерланди. Це свідчить про широке географічне охоплення учасників даного опитування.

Також було питання, якою мовою володіє респондент, ось відповіді:

Українська: 87 відповідей

Російська: 3 відповіді

Молдавська: 1 відповідь

Укр: 1 відповідь

Український суржик: 1 відповідь

Отже, найпоширеніша мова серед учасників опитування - українська. Вона становить більшість відповідей. Російська, хоч і представлена, але відстає від української.

Також ми запитали вік у наших респондентів:

Менше 18: 19 відповідей 18-25: 54 відповіді 26-30: 10 відповідей 31-35: 6 відповідей 36-40: 3 відповіді 41-45: 7 відповідей 46-50: 5 відповідей 55 і більше: 1 відповідь

Отже, найбільша кількість відповідей з вікового діапазону 18-25 років, що вказує на те, що ця вікова група становить більшість учасників опитування.

Відповідь на головне питанням відбиває, яка у них асоціація зі словом МІСТО:

- *Місто: 10%*
- *Рух: 5%*
- *Велике: 8%*
- *Київ: 26%*
- *Меганоліс: 3%*
- *Рідне: 4%*
- *Хмарочоси: 3%*
- *Підмогильний: 2%*
- *Машини: 2%*
- *Герой: 2%*
- *Шум: 6%*
- Решта термінів: кожен по 1% або менше

За результатами отриманого аналізу можна зробити деякі висновки щодо асоціацій, пов'язаних з образом міста у свідомості українськомовних людей:

Київ є найбільш відомим і часто згадуваним містом.

Слова, що вказують на розмір міста, такі як "велике" та "мегаполіс", теж зустрічаються досить часто.

Також видно, що місто сприймається як місце активного руху та шуму.

Деякі люди асоціюють міста з власним рідним місцем.

Деякі згадують хмарочоси або високі будівлі, що свідчить про сприйняття міста як місця із великою кількістю будівель.

Також вказано на проблеми, пов'язані з шумом та тиском, що можуть бути характерними для великих міст.

Інші аспекти, такі як *Прага*, *бруківка* чи *цивілізація*, можуть свідчити про різноманіття асоціацій із містами та їхню сприйняття.

2.2. Специфіка сприйняття образу міста представниками англійськомовної етнокультурної спільноти

Специфіка сприйняття образу міста представниками англійськомовної етнокультурної спільноти може бути дуже різноманітною залежно від контексту та культурних особливостей цієї спільноти. Для кращого розуміння цього питання, можна розглянути кілька можливих аспектів:

Історичний контекст:

Представники англійськомовної етнокультурної спільноти можуть сприймати образ міста в контексті його історичної спадщини та колоніального минулого. Наприклад, для британців історичні пам'ятки, колоніальна архітектура та вуличні краєвиди можуть мати особливе значення і викликати певні емоції.

Соціокультурні фактори:

Сприйняття образу міста також може бути визначене соціокультурними факторами, такими як соціальний статус, освіта, вікові та гендерні особливості тощо. Наприклад, для молоді англійської етнокультурної спільноти місто може асоціюватися з місцем для розваг, моди

та культурних подій, тоді як для старшого покоління воно може мати більше історичне та культурне значення.

Літературно-художні образи:

Образ міста, який формується через літературні твори та мистецтво, також може вплинути на сприйняття міста представниками англійськомовної етнокультурної спільноти. Наприклад, відомі твори англійських письменників чи картини художників можуть створювати романтичні, фантастичні або реалістичні уявлення про місто.

Ці аспекти демонструють, що сприйняття образу міста англійськомовною етнокультурною спільнотою може бути дуже різноманітним і визначатися різними факторами, такими як історія, соціальний контекст та культурні впливи.

Тому було проведено анкетування серед представників англійськомовної етнокультурної спільноти (канадців).

В опитуванні приймало участь: 85 жінок (70.7%) та 35 чоловіків (29.3%)

Відповідь на головне питанням відбиває, яка у них асоціація зі словом TOWN.

Ось відповіді.

- *Province: 1*
- *Big: 1*
- *Urban: 2*
- *Town: 1*
- *Ottawa: 1*
- *Ugly: 1*
- *Busy: 2*
- *London: 1*
- *People: 1*
- *Traffic: 2*
- *Noise: 1*

- *Traffic jam: 1*
- *Chicago: 1*

Тепер порахуємо кількість згадувань кожного міста або поняття і виразимо це у відсотках:

Province: 1 (6.25%)

Big: 1 (6.25%)

Urban: 2 (12.5%)

Ottawa: 1 (6.25%)

Ugly: 1 (6.25%)

Busy: 2 (12.5%)

London: 1 (6.25%)

People: 1 (6.25%)

Traffic: 2 (12.5%)

Noise: 1 (6.25%)

Traffic jam: 1 (6.25%)

Chicago: 1 (6.25%)

У даному невеликому наборі слів міста та місцевості частіше асоціюються зі словами, які вказують на міську та активну атмосферу, такі як "*urban*", "*busy*", "*traffic*". Також, міста асоціюються з проблемами, пов'язаними з транспортом, такими як "*traffic*" і "*traffic jam*".

2.3. Спільне й відмінне в образах мовної свідомості представників двох лінгвокультурних спільнот

У результаті аналізу асоціацій з містами представників двох лінгвокультурних спільнот видно, що деякі аспекти сприйняття міста є спільними. Наприклад, обидва набори слів вказують на міську атмосферу і проблеми, пов'язані з транспортом. Однак відмінності також очевидні. Специфіка сприйняття образу міста англійськомовною етнокультурною

спільнотою виявляється у використанні слова "*urban*", що більш характерне для англомовного середовища, тоді як українські міста асоціюються зі словами "*місто*" та "*рівень*", які відображають місцеву культурну специфіку. Така різноманітність у сприйнятті образів міста вказує на культурні та лінгвістичні відмінності між цими двома спільнотами.

Порівняння спільних та відмінних аспектів образів мовної свідомості представників двох лінгвокультурних спільнот:

Спільні аспекти:

1. Urban - Urban (Місто)
2. Busy - Busy (Зайнятий)
3. Traffic - Traffic (Транспорт)
4. Traffic jam - Traffic jam (Затори)

Відмінні аспекти:

1. Province - Місто (відсутнє у відповідях україномовних представників)
2. Big - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
3. Ottawa - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
4. Ugly - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
5. London - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
6. People - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
7. Noise - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)
8. Chicago - Рівень (відсутнє у відповідях україномовних представників)

Дане порівняння показує спільність та відмінність у способах, якими представники обох лінгвокультурних спільнот сприймають та описують місто за допомогою мовних образів.

Висновки до 2 розділу

В другому розділі було розглянуто сприйняття образу міста представниками різних етнокультурних спільнот, зокрема української та

англійської мовних груп. Основна увага приділяється особливостям сприйняття та відображенню цього образу в мовній свідомості обох груп.

За результатами анкетування виявлено, що слово "*Kiiv*" є першим у ментальному списку багатьох учасників. Це свідчить про значення та вплив столиці на мовну свідомість та асоціації людей. Другим за поширеністю словом є "*шум*", що може вказувати на сприйняття міста як місця зі значним рівнем активності та швидкого ритму життя. Інші слова, такі як "*Велике*", "*Меганоліс*", "*Рух*", "*Село*", також вказують на різноманітні аспекти міського життя та способи його сприйняття.

Деякі поодинокі слова, такі як "*Герой*", "*Радість*", "*Можливості*", "*Архітектура*" та інші, вказують на індивідуальне сприйняття та асоціації, пов'язані з містом, які відображають багатогранність сприйняття міського середовища.

У цілому, аналіз результатів свідчить про різноманітність у сприйнятті та уявленні про місто, а також про різні аспекти, які важливі для людей при згадці про міське середовище. Ці результати дають можливість краще зрозуміти різноманітність поглядів та перспектив на міське життя, які існують у мовній свідомості представників різних етнокультурних спільнот.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було проаналізовано образ міста в мовній свідомості представників різних етнокультурних спільнот, зокрема українців та англійців. Результати аналізу показали різноманітність та багатогранність сприйняття міста, що відображається у мовних асоціаціях та уявленнях про міське середовище.

Спільним для обох етнокультурних спільнот є значення історії та архітектурного стилю міста. При цьому, аналіз результатів анкетування показав, що слово "*Київ*" має найбільшу кількість згадок, що свідчить про значення столиці в мовній свідомості багатьох людей. Другим за поширеністю словом було "*шум*", що вказує на сприйняття міста як місця зі значним рівнем активності та швидкого ритму життя.

Проте, існують також і відмінності у сприйнятті міста представниками різних етнокультурних спільнот. Наприклад, для українців може бути важливою національна ідентичність та зв'язок з природою, тоді як для англійців - традиції та взаємодія з міським середовищем.

Таким чином, аналіз образу міста в мовній свідомості представників різних етнокультурних спільнот дозволяє краще зрозуміти різноманітність поглядів та перспектив на міське життя. Отримані результати можуть бути корисні для розвитку міського планування, культурної політики та сприяти взаєморозумінню між різними соціокультурними групами.

SUMMARY

The relevance: The growth of urban populations, globalisation, technological advances and changes in the economy are affecting the way we perceive and interact with cities.

Studying the image of the city in the linguistic consciousness helps to understand the cultural characteristics and values of different nations. It is also important for planning urban development and shaping urban policy. Understanding the perception of a city can influence decisions about architecture, infrastructure, tourism, advertising and other aspects of urban life.

The purpose is to study the image of the city in the linguistic consciousness of Ukrainians and English/Americans.

Tasks. Given the goal of studying the image of the city in the linguistic consciousness of Ukrainians and English/Americans, the research tasks may include:

1. Literature analysis: A study of existing research and literature on the topic to enrich the understanding of the context and identify new aspects for research.

2. Surveys and questionnaires: Conducting a survey among Ukrainians and English/Americans to identify their perceptions of the city, its features and important aspects.

3. Comparative analysis: Comparing the results of the survey of Ukrainians and English/Americans to identify common and different aspects in the perception of the city.

4. Formulation of conclusions and recommendations: Based on the data obtained, formulation of conclusions about the perception of the city by Ukrainians and English/Americans and development of recommendations for further research or application in practice.

Object of study: The image of the city in the linguistic consciousness of Ukrainians and English/Americans.

Subject of the study: Perceptions, associations, stereotypes and perceptions of the city by Ukrainians and English/Americans through language and cultural contexts.

The material for the study of Ukrainian and English/American perceptions, associations, stereotypes and perceptions of the city through language and cultural contexts can be gathered from various sources. Texts and literature: Analysis of textual materials such as books, articles, blogs, news, poems, and publications that describe the city in linguistic terms.

Archives and documents: The study of archival documents, letters, diaries, historical notes, and other materials that reflect the city's past perceptions.

Key words: city, urban life, linguistic consciousness, culture.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балашова С.С. Лінгвокультурний концепт як одиниця дослідження // Сучасні дослідження іноземної філології: зб. наук. праць. Ужгород: ПП Підголицин П.Ю., 2006. Вип. 4. С. 332–340.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Белова А. Д. Вербальне відображення концептосфери етносу: сучасний стан вивчення проблеми // Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. К.: КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2001. № 5. С. 15–22.
4. Белова А.Д. Лексична семантика і лінгвокультурні стереотипи // Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. праць. К.: Логос, 2002. №7. С. 43–46.
5. Городецька О.В. Національно-марковані концепти в британській мовній картині світу ХХ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. К., 2003. 21 с.
6. Манакін М. В. Мова і міжкультурна комунікація / М. В. Манакін. – К.:ВЦ
7. Сахарук І. Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі / І. Сахарук // Лінгвістичні студії. – Донецьк, 2011. – Вип. 23. –С. 197–203
8. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом - К., 1998.
9. Струганець Л. Теоретичні основ культури мови - Т., 1997.
10. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики / І. Б. Штерн. – К.: «АртЕк», 1998. – С. 156–159.
- Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія / В. І. Кононенко. – К.:Вища школа, 2008. – С. 7–41
11. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації / О. В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.

12. Guirdham M. *Communicating across cultures* / M. Guirdham. – West Lafayette: Bloomsbury, 1999. – 383 p.
13. Hammer M. R. *Intercultural communication competence* / M. R. Hammer, M. K. Asante , W. B. Gudykunst (eds.) // *Handbook of international and intercultural communication*. – London: Sage Publications, 1989. – P. 247–260.
14. Holliday A. *Intercultural Communication. An Advanced Resource Book* / A. Holliday, M. Hyde, J. Kullman. – London: Taylor & Francis Group, 2004. – 233 p.